

نویسنده: قاری عتیق الله ساکت

19-01-2014

مکثی بر استدلال اسقاط خوران

بخش سوم

حالا فرصت آنست تا بدانیم که دلایل اسقاط خوران برای تطبیق و ترویج این بدعت آشکار چیست؟

۱ میگویند دوره قرآن و اسقاط به همین شیوه که در افغانستان معمول است، در زمان صحابه کرام نیز معمول بوده است. حالابایاًید این دلیل غیر علمی ایشانرا مورد تفحص قراردهیم. در اصل این ادعای بی بنیاد ایشان بنابه چنددلیل ساده عقلی و منطقی غیرقابل باور و مردود است چنانچه اصلا هیچ حاجت به جروبحث زیاد واقعه آیت و حدیث بر ضد این ادعا باقی نمیماند. بدلیل اینکه:

نخست از همه به همگان معلوم است که قرآن به شکل نهایی در زمان خلیفه سوم حضرت عثمان جمع آوری گردیده که پیش از آن به ترتیب امروز وجود نداشت. هر چند بار نخست در دوره خلاف حضرت ابوبکر این کار صورت گرفت که پس از چندی در اثر برگز خلاف لهجه بار دیگر اصحاب پیامبر در زمان حضرت عثمان به این امر مهم متوجه گردیده برای جلوگیری از بروز فتنه هرچه زودتر و بسیار بموضع در توحید آن اهتمام و رزیبدند. ولی این جمع آوری و تدوین به معنای به دسترس قرار گرفتن قرآن به شکل مکتوب به عام مردم و همگان نبود زیرا در آن وقت مردم شدیداً به قلت امکانات و وسائل خواندن و نوشتن مواجه بودند. ازین بابت مردم آنوقت در تمام جهان در پیش و نشر دانش و کسب علم بیشتر به روش "به حافظه سپاری" اتکاء میورزیدند و اصحاب پیامبر هم بنا عدم موجودیت وسائل کتابتی و هم نداشتن سعادت بیشتر ایشان متکی به روش حفظ و از بزرگردن مسایل علمی از انجماله قرآن و حدیث بودند. در آن روزگار قدیم چنانچه همه میدانند وسائل کتابت و نوشتن با استفاده از پوست های حیوانات چون گاو، گوسفند و اشتر صورت میگرفت. بهمان تناسب قلم و رنگ هم به شکل قدیمی بوده و بسیار با مشقت میتوانستند سندی را روی کتیبه های مورد نظرشان بنویسند که باین ترتیب نوشتن یک موضوع واضحأ که مصارف هنگفتی را در قبال داشته است. حالا بدور از حقیقت نخواهد بود که یکی از عوامل مهم بیسادی مردمان آن زمان را به فقدان وسائل سعادت آموزی نسبت دهیم. چه آموزش سعادت خواندن و نوشتن در هر عصر و زمانی مقتضی وسائل آن چون قلم و کاغذ است که در غیر آن طبعاً که در هوا کسی نمیتواند چیزی بنویسد و یا به دیگران بیاموزاند. آیا حتی در همین شرایط امروزی مامیتوانیم بدون قلم و کتابچه کسی را با سواد بسازیم؟ به صورت مسلمانان صدر اسلام بهتر ترتیبی ولو با مصارف گراف و وسائل نوشتاری را بخاطر جمع آوری قرآن تهیه نمودند. البته فراهم آوری این وسائل در زمانی که اسلام آهسته آهسته به یک

ابرقدرت جهانی مبدل میشد، در زمان گستردنگی واوج شگوفایی سیاسی و نظامی خصوصاً در زمان حضرت عثمان کاردشواری نبود. ولی قبل بر آن در زمان خود عصر پیامبر که دران زمان مسلمانان در عصر غربت و دفاع زندگی میکردند، طبعاً که کاردشواری بوده است. از همین لحاظ بنابه قلت و کمیابی وسایل نوشتاری مسلمانان بیشتر به روش از بزرگردن و حفظ کردن مسائل علمی بخصوص آیات و احادیث نبوی مبادرت میورزیدند. چون فقدان یک وسیله باعث رشد جاگزین و وسیله بدل آن میگردد همانند وجود انسان که در فقدان بینایی سایر حواس او چون حس لامسه، حس شنوایی، حس بویایی و حس ذایقه او بالاتر وقویتر از انسانهای عادی سالم فعالیت میکند. حالا بادانستن این واقعیت تاریخی میتوانیم ادعای ایشان را رد نموده استدلال کنیم که دور دادن قرآن در زمان عصر پیامبر بنابه فقدان قرآن به شکل امروز قطعاً وجود نداشته و اگر دران زمان چند جلد قرآن هم وجود داشته وزن آن به تناسب پوستهای عریض حیوانات و خطوط مخصوص وابتدایی آنوقت بالاتراز طاقت و توان یک انسان برای حمل سی پاره قرآن دریک وقت و بیکارگی بوده است.

بناآزماییکه قرآن به شکل سخت افزار چون امروز جز به تعداد اندک به وفرت وجود نداشته پس از کجا میتوانیم این دلیل بی پشتواهه ایشان را بپذیریم که دران وقت این عمل صورت گرفته است. زیرا گفتم که دران زمانه ها قرآن به شکل امروزی مدون ترتیب و تنظیم نشده بود بلکه بیشتر در قلب های مردم بوسیله ممارست و تکرار کردن ایشان حک گردیده بود. بنآ چون دران زمان قرآن به شکل امروزی با این حجم و وزن سبک وجود نداشت طبعاً که چرخانیدن و دور دادن آن هم قطعاً وجود نداشته و حتی گفته میتوانیم که اصلاً در ذهن کسی هم خطور نکرده است. پس صغیر و کبری این قضیه منطقی این نتیجه را برای ما میدهد که چون این عمل در زمان پیامبر وجود نداشته و هرگونه عمل مرتبط با دین و شریعت که در زمان پیامبر عملی نشده بدعت است پس چرخانیدن قرآن و اسقاط نیز بدعت آشکار است. البته که اسقاط خوران درین قسمت این نکته را خودشان اعتراف میکنند که این عمل در زمان عصر پیامبر قطعاً عملی نشده بلکه میگویند در زمان عصر صحابه صورت گرفته و چون اعمال اصحاب پیامبر هم بنا به نزدیکی ایشان به عصر پیامبر برایما حکم سنت را دارد، پس ما آنرا سنت میگوییم!!!؟؟؟ پس افتراض اصلی شان اینست که میگویند در زمان اصحاب پیامبر این فعل اتفاق افتاده است حالانکه این دلیل آنقدر سست و بی بیناد است که بخودی خود سقوط میکند و حتی حاجت به یک پف کردن هم ندارد. زیرا عصر صحابه دنباله طبیعی همان عصر پیامبر است که فقط چند سال میان ایشان تقاؤت وجود داشت و اساساً نمیتوانیم صرف با گذشتن چهل و پانچاه سال محیط و ماحول ایشان را با عصر پیامبر کاملاً مقاؤت و شامل کدام انقلاب صنعتی بدانیم. نه تنها اعراب بلکه تمام مردم جهان آنروز وسایل صنعتی شان به شکل نهایت ابتدایی بوده است و این حالت حتی تا چند قرن ادامه داشته است.

بیایید این شک ایشان را هم برطرف کنیم تا دیگر هیچ تردیدی باقی نماند. درباره زمانی صحبت کنیم که قرآن به شکل نهایی و به اتفاق همه اصحاب پیامبر جمع آوری و مکملأ به رشتئه تحریر درآمد. حتماً این پرسش به میان میاید که آیا آزماییکه قرآن به شکل نهایی و مکمل آن جمع آوری گردید، نسخه های نوشته شده آن همانند عصر فعلی به آسانی در دسترس هر شخص و هر خانواده مسلمان قرار داشت؟ بسیار غیر منطقی و حتی حضیض ترین نقطه جهالت خواهد بود که کسی بگوید بلی. زیرا وقایع تاریخی این نکته را میرسانند که پس ازان هم مسلمانان آنروزگار نسبت قلت و سایل وضعف اقتصاد بیشتر به روش

حفظ و از برگردان اتکاء داشته و قرآن های نوشته شده فقط در خانه های افراد مهم و بلند مرتبه، اشخاص ثروتمند و جاهای مهم برای تجمع مسلمانان مانند مساجد نگهداری می شد و بقیه مردم اصلاً این توانایی را نداشتند که به صدها جلد پوست حیوانات را خریداری و یا هم در خانه های شان نگهداری کنند. چرا باید زیاد دور برویم، بباید به دور و برخود نگاه کنیم. در همین کشور خود ما چند سال پیش در اثر ضعف اقتصاد در اکثر خانواده ها اصلًا قرآن پیدا نمی شد، وکسانی که اگر در خانه شان یک جلد قرآن هم میداشتند، آنرا از ترس پاره شدن و آسیب رسیدن از دسترس همه دور نگهداشتند در بالاترین نقطه منزل شان در یک طاقچه بلند نگهداری می کردند و با خاطر حفظ و نگهداشت بهتر آن از گزند تخریب در هفت رخت و تکه آنرا می پوشاندند و اینها همه بنابه ضعف اقتصاد و عدم دسترسی مردم بود.

ولی زمانی که چرخ کارخانه های تولیدی و طباعتی در قرن های بعدی بکار افتد، آنوقت بود که در عرصه چاپ و تدوین کتاب انقلاب عظیمی برپاشد و سهولتهای بیشماری برای انسانهای بوجود آمد. چنانچه دیگر کتابت از نوشتمن روی پوست حیوانات بكلی برآمد و یکی ازین سهولتها سبک شدن و خوردن شدن کتاب ازنگاه عرض، طول، ضخامت، وزن و حجم بود. تاجایی که ضخیمترین کتابها که قبل از این یک شتروپیا یک مرکب بار آن را بردۀ نمیتوانستند، به برکت صنعت و تولید کاغذ در داخل چند جلد کوچک و یا هم یک جلد آنهم باندازه خیلیها سبک چاپ آن می سرگردید. دیگر انسانها ضرورت نداشتند که پوست حیوانات را دباغی نموده روی آن چیزی بنویسند. امروز ما بوضوح شاهد یک انقلاب بزرگی در عرصه چاپ و نشر کتاب هستیم. در حالی که اکنون شکل دیگری نشر کتب بگونه نرم افزار نیز بر آن افزود شده که سرعت انتشار کتاب، اطلاعات و معلومات را چندین برابر ساخته است. با این روش حالا انسانها بالاتر از این هزار کتاب را در داخل سامانک چوچه بی باندازه یک ناخن جاده سپس آنها را در داخل رایانه شان منتقل ساخته و ازان استفاده می کنند. بهمین خاطر حالا دیدگاه های وجود دار دکه اکثر کشورهای پیشرفته دیگر چاپ کتاب و حمل نقل آنرا یک تکلیف بیجا شمرده نسبت به آن بدبین اند و می خواهند روش تعلیمی مکاتب شان را با استفاده از نرم افزار کاملاً دگرگون نمایند. ایشان در نظر دارند که دیگر هیچ شاگردی مجبور نباشد، از منزل تامکتب پشتاره از کتاب و کتابچه را با خود هر روز حمل و نقل کند بلکه صرف با داشتن وسایل خورد و کوچک نرم افزار میتوانند سبکبار به مکتب بیانند بی آنکه وسایل مصرفی چون قلم، کتابچه و کتاب را هر روز مورد استفاده قرار دهند که استفاده آنها هم اسراف است و هم مشکل. از بحث دور نرودیم که موضوع اصلی ما رد دلایل اسقاط خوران مبنی بر ادعایشان در رابطه به چرخانیدن قرآن و اسقاط در زمان اصحاب پیامبر بود. در شرایط کنونی بنابه و فرت صنعت تولید کاغذ و توسعه چاپخانه ها برای انسانهای عصر کنونی شاید تصور و فکر کردن بالای این مسأله درد سرآفرین باشد و یک شخص اسقاط خور و یک ملای بیدانش به آسانی برای مردم این فتوارا دهد که چرخاندن قرآن در زمان عصر صحابه صورت گرفته ولی هرگاه ازین خیرات خواران این سوال را بگونه علمی و منطقی مطرح کنید که مگر جناب! آیا حجم و وزن سی پاره قرآن و حتی یک سوره متوسط باندازه بود که بتوان همانند امروز آنرا به آسانی بالای دو دست از زمین برداشته و به راحتی در میان افراد دور میدادند؟ آیا شما اینقدر آگاهی ندارید که تولید کاغذ و قلم های لطیف و ظریف که نوشتن را برای انسانهای امروزی خیلیها آسان نموده دران روزگار وجود نداشت، طبعاً که در برابر پرسش تان جا میمانند. در کتاب قرآن شناسی تألیف پوهاند شهرانی درباره وسایل کتابت در زمان عصر صحابه می خوانیم: چون دران روزگار کاغذ

بوفرت سراغ نمیشد، لذا آیات و سوره های نازل شده بروی اشیای ذیل نوشته میشد: 1 پوست حیوانات که بعداز خشک شدن وزایل نمودن چربی آنها مورد استفاده و نوشتن آیات قرار میگرفت.

2 پارچه های سنگ شفاف و نازک که صلاحیت نوشتن را دارا میبود.

3 استخوان شانه های اشتراک، گوسفند، بز و غیره را پاک نموده بعداز آن آیات را بالای آنها مینوشند.

4 لیف خرما

5 تخته های چوبی که قابل استفاده میبود. (قرآن شناسی، ص 33، مؤلف پوهاند نعمت الله شهرانی).

همچنان در کتاب "الفضائل القرآن" یکی از اصحاب پیامبر بنام زید ابن ثابت درباره مرحله اول نوشتن و جمع آوری قرآن که در زمان حضرت ابوبکر رخ داد، خاطره خودرا چنین حکایه میکند: پس از پذیرفتن امر ابوبکر با خاطر جمع کردن آیات قرآن اقدام نمودم و آنها را از نزد اصحاب پیامبر که در وسائل مختلف چون پوست خرما، سنگهای شفاف و نازک و حافظه اصحاب پیامبر بود، جمع میکردم و این قسمت سوره تو به را - ل قد جاءكم رسول من انفسكم ..... - نوشته آنرا بگونه تحریری تنها در نزد ابوخزیمه انصاری یافتم. (فضائل القرآن، ص 8)